

*UJAWNIEŃIA W ZAKRESIE PROFILU RYZYKA
I POZIOMU KAPITAŁU
W BANKU SPÓŁDZIELCZYM W KALISZU
POMORSKIM*

Do zamieszczenia na stronie internetowej Banku – zgodnie z art. 111a ust.5 ustawy Prawo bankowe

Kalisz Pomorski 30.05.2018

I. Informacje ogólne.

1. Bank Spółdzielczy w Kaliszu Pomorskim z siedzibą w Kaliszu Pomorskim ul. Wolności 8, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2017 roku.
2. W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Kaliszu Pomorskim prowadził działalność poprzez:
  - a. **Centrale** – w Kalisz Pomorskim, ul. Wolności 8,
  - b. **Oddział** – w Kaliszu Pomorskim ul Wolności 8,
  - c. **Oddział** - w Złocieńcu, ul. Mirosławiecka 3,
  - d. **Filie** - w Kaliszu Pomorskim, ul Wolności 22,
w Złocieńcu, ul. Obr. Westerplatte 3,
w Złocieńcu, ul. Kręta 16a,
w Wierzchowie, ul. Parkowa 2.

Działalność operacyjna Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim prowadzona była również za pośrednictwem takich usług jak: Internet banking, SMS banking.

II. Ujawnienia w zakresie celów i strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka:

Bank Spółdzielczy w Kaliszu Pomorskim zarządza rodzajami ryzyka uznanymi za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami w tym zakresie. Na system zarządzania każdym ryzykiem składa się:

- a. procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- b. identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka,
- c. system limitów ograniczających ryzyko,
- d. system informacji zarządczej,
- e. odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania,

System zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim zorganizowany jest adekwatnie do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności przy uwzględnieniu strategicznych celów Banku, w tym strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka uwzględniającej tolerancję na ryzyko określoną przez Bank.

Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim za istotne w 2017 roku, zaliczone zostały:

- a. ryzyko kredytowe w tym rezydualne, kontrahenta i koncentracji;
- b. stopy procentowej w księdze bankowej;
- c. operacyjne w tym braku zgodności;
- d. ryzyko płynności i finansowania;
- e. kapitałowe;
- f. ryzyko walutowe,
- g. ryzyko biznesowe (w tym wyniku finansowego), będące pochodną pozostałych ryzyk, zarządzane w procesie planowania;
- h. wystąpienia warunków skrajnych w zakresie adekwatności kapitałowej.

A. Ryzyko kredytowe i kontrahenta:

Ryzyko kredytowe – ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku. Ryzyko kredytowe dotyczy wszystkich aktywów bilansowych, do których Bank ma tytuł prawny oraz pozycji pozabilansowych. Elementami ryzyka kredytowego są.

- a. ryzyko kontrahenta - rozumiane jako ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta;
- b. ryzyko koncentracji – zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym sektorze gospodarki, prowadzących te sama działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku, z tytułu stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się do generowania strat na tyle dużych by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.;
- c. ryzyko rezydualne - ryzyko, wynikające z mniejszej niż założona przez bank skuteczności stosowanych w banku technik ograniczania ryzyka kredytowego.

Celem strategicznym w zakresie działalności kredytowej jest budowa odpowiedniego do posiadanych funduszy własnych bezpiecznego portfela kredytowego oraz portfela inwestycji finansowych, zapewniającego odpowiedni poziom dochodowości.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem kredytowym obejmujące podstawowe kierunki działań:

- a. budowę bezpiecznego, zdywersyfikowanego portfela kredytowego,
- b. dokonywanie bezpiecznych inwestycji finansowych,
- c. podejmowanie działań zabezpieczających w obszarze ryzyka pojedynczej transakcji oraz ryzyka portfela,
- d. działania organizacyjno-proceduralne.

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- a. Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
- b. Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity).
- c. Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
- d. Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
- e. Testowanie warunków skrajnych.
- f. Weryfikacja przyjętych procedur.
- g. Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego.

Ryzyko pojedynczej transakcji zależy od wysokości możliwej straty (równej maksymalnej wartości kredytu) i prawdopodobieństwa jej wystąpienia.

Ryzyko łączne portfela kredytowego zależne jest od wysokości pojedynczych kredytów, prawdopodobieństwa ich niespłacenia i współzależności między poszczególnymi kredytami lub kredytobiorcami. Im mniejsza jest ta wzajemna zależność (koncentracja) tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych, zwiększając w ten sposób łączne ryzyko kredytowe.

B. Ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności

Ryzyko operacyjne jest to możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów, procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmuje również ryzyko prawne, natomiast wyłącza się z niego ryzyko reputacji i strategiczne, które związane jest z ryzykiem biznesowym. W procesie zarządzania ryzykiem elementem ryzyka operacyjnego jest ryzyko braku zgodności rozumiane jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Bank Spółdzielczy w Kaliszu Pomorskim zarządzanie ryzykiem operacyjnym traktuje priorytetowo, uznając je jako jedno z najbardziej istotnych ryzyk w działalności Banku. Bank posiada procedury wewnętrzne oraz strukturę organizacyjną, która dostosowana została do wymogów:

- a. Uchwały Nr 8/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 08.01.2013r. w sprawie wprowadzenia Rekomendacji M dotyczącej zarządzania ryzykiem operacyjnym w bankach.
- b. Uchwały Nr 7/2013 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 08.01.2013r. w sprawie wprowadzenia Rekomendacji D dotyczącej zarządzania obszarami technologii informatycznej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w bankach.
- c. Uchwały Nr 584/2015 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17.11.2015r. w sprawie wydania Rekomendacji dotyczącej bezpieczeństwa transakcji płatniczych wykonywanych w internecie przez banki, krajowe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego i spółdzielcze kasy oszczędnościowo – kredytowe.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym jest integralnym elementem procesu zarządzania Bankiem Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim, a informacje uzyskiwane w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uwzględniane są w procesach decyzyjnych dotyczących działalności biznesowej Banku. Budowanie kultury organizacyjnej zapewniającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym jest priorytetowym zadaniem Zarządu Banku.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności obejmujące podstawowe kierunki działań:

- a. określenie podstawowych procesów niezbędnych do zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- b. prowadzenie i analiza rejestru incydentów i strat z tytułu ryzyka operacyjnego (w tym zawarte są straty z tytułu ryzyka braku zgodności),
- c. opracowanie ogólnych zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym zasady identyfikacji, oceny, monitorowania, zabezpieczania i transferu ryzyka operacyjnego,
- d. zarządzanie kadrami,
- e. określenie docelowego profilu ryzyka operacyjnego, uwzględniającego skalę i profil ryzyka operacyjnego obciążającego Bank,
- f. zdefiniowanie tolerancji/apetytu banku na ryzyko operacyjne, w tym wartości progowe sum strat danej klasy zdarzeń w określonym horyzoncie czasowym, oraz określone działania, które bank będzie podejmował w przypadkach, gdy wartości te zostaną przekroczone,
- g. przyjęcie założeń dla systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego.

W Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim zinwentaryzowano procesy bankowe, do których przypisano właścicieli. Z pośród zinwentaryzowanych w Banku procesów wyznaczono procesy krytyczne z punktu widzenia ciągłości działania Banku oraz procesy kluczowe dla realizacji strategii Banku. Funkcjonujący w Banku plan utrzymania ciągłości działania, zapewnia szybkie wznowienie procesów bankowych poprzez odtworzenie w pierwszej kolejności najważniejszych

funkcji biznesowych realizowanych przez Bank w przypadku zaistnienia poważnej awarii lub katastrofy.

Ryzyko operacyjne monitorowane jest we wszystkich obszarach działania Banku, z zastosowaniem mechanizmów zapewniających szybkie wykrycie i weryfikację słabości występujących w systemie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest w Banku metodą podstawowego wskaźnika (BIA), zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.

C. Ryzyko płynności

Płynność finansowa polega na zdolności finansowania aktywów i terminowego wywiązywania się ze zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty.

Utrzymywanie odpowiedniej płynności oznacza posiadanie lub łatwy dostęp do dostatecznej ilości środków finansowych, aby sprostać obecnemu lub potencjalnemu zapotrzebowaniu na te środki ze strony deponentów lub kredytobiorców. Utrzymywanie płynności wymaga poszukiwania kompromisu pomiędzy wyższym poziomem płynności, a wyższym poziomem zysku. Ponieważ aktywa płynne przynoszą mniejsze dochody odsetkowe niż aktywa niepłynne, cena jaką bank płaci za utrzymanie płynności stanowi niezyskany dochód, który bank mógłby osiągnąć dzięki posiadaniu aktywów mniej płynnych. Umiejętność zarządzania płynnością polega na utrzymywaniu płynności na poziomie wystarczającym, aby móc wypełnić zobowiązania lecz nie na tyle wysokim, aby wpłynęło to ujemnie na wielkość osiągniętych zysków.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań:

- a. zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,
- b. podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- c. utrzymanie nadzorczych miar płynności,
- d. utrzymanie wskaźnika płynności krótkoterminowej LCR.

Proces zarządzania ryzykiem płynności obejmuje:

1. identyfikację, pomiar i ocenę ryzyka płynności, w tym:
  - a. określenie potrzeb płynnościowych;
  - b. określenie źródeł płynności;
  - c. pomiar i ocenę przyszłych przepływów środków pieniężnych;
  - d. analizę luki.
2. akceptację ryzyka, w tym:
  - a. określenie tolerancji na ryzyko zgodnej z apetytem na ryzyko Banku,
  - b. przeprowadzanie testów warunków skrajnych.
3. wybór i wdrożenie metod ograniczania ryzyka płynności, w tym:
  - a. stosowanie limitów,
  - b. zabezpieczanie ryzyka poprzez utrzymywanie nadwyżki środków płynnych, a także zabezpieczeń płynności,
  - c. opracowanie planów awaryjnych,
  - d. opracowanie i planowanie strategii finansowania.
4. monitorowanie i kontrolę ryzyka płynności.
5. Raportowanie.

Bank mierzy i monitoruje płynność finansową za pomocą analizy:

- a. Nadzorczych miar płynności zgodnie z uchwałą 386/2008 KNF.
- b. Wskaźnika LCR zgodnie z rozporządzeniem delegowanym komisji (UE) 2015/61.
- c. Luki płynności – zestawienia niedopasowania terminów płatności aktywów i pasywów.
- d. Stabilności bazy depozytowej oraz wielkości osadu we wkładach.
- e. Wskaźników płynności i struktury bilansu.
- f. Zrywalności i odnawialności depozytów oraz wcześniejszych spłat kredytów.
- g. Koncentracji depozytów.
- h. Przepływu środków na rachunku bieżącym Banku oraz prognozy stanów kasowych.
- i. Pogłębionej analizy płynności długoterminowej.
- j. Testów warunków skrajnych.

Płynność rozpatrywana jest w następujących horyzontach czasowych:

- a. płynność natychmiastowa – w okresie najbliższego dnia;
- b. płynność bieżąca – w okresie do 7 dni,
- c. płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca,
- d. płynność średnioterminowa – w okresie 1 – 12 miesięcy,
- e. płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy

Zakres raportów dotyczących ryzyka płynności opisany został w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności, a częstotliwość przekazywania i odbiorcy raportów zawiera Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.

D. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej Bank definiuje jako ryzyko strat wynikających z niekorzystnych zmian stóp procentowych, które prowadzą do spadku przychodów odsetkowych, wzrostu kosztów odsetkowych lub zmniejszenia wartości bieżącej netto pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Wyróżnia się cztery główne kategorie ryzyka stopy procentowej:

1. Ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ma swoje źródło w niedopasowaniu wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów i pasywów. Ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku w sytuacji niekorzystnych zmian stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany wyniku z tytułu odsetek. W naszym przypadku ryzyko przeszacowania wynika głównie ze znacznej nadwyżki aktywów wrażliwych na zmianę oprocentowania nad pasywami. Znacząca część pasywów to depozyty bieżące oprocentowane wg stawki zbliżonej do 0%. Brak możliwości obniżenia ich oprocentowania w sposób dopasowany do pozostałego oprocentowania powoduje, że szczególnie w przypadku spadku stóp procentowych są to pozycje nisko wrażliwe na zmianę stóp procentowych. W sytuacji spadku stóp procentowych, obniżeniu ulegnie oprocentowanie znacznie wyższej wartości aktywów niż pasywów. W konsekwencji tego przychody odsetkowe obniżą się w większym stopniu niż koszty odsetkowe, co spowoduje spadek wyniku odsetkowego.
2. Ryzyko bazowe – to ryzyko wynikające z niedoskonałego powiązania stóp procentowych instrumentów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania. Kiedy stopy procentowe ulegają zmianie, takie niedopasowanie może powodować zmiany w marży między aktywami i pasywami o podobnych terminach przeszacowania. W przypadku naszego Banku przeważająca część aktywów ma oprocentowanie zależne od stóp bazowych NBP i stóp rynku międzybankowego i finansowana jest przez depozyty o oprocentowaniu zależnym od decyzji Zarządu Banku. Bank narażony jest więc na ryzyko, polegające na tym, że zmiana oprocentowania pasywów nie nastąpi odpowiednio szybko lub na poziomie adekwatnym do zmiany oprocentowania aktywów wynikającej ze zmiany stóp bazowych.
3. Ryzyko opcji klienta – wynika z opcji klienta wpisanych w produkty bankowe, które mogą być zrealizowane w następstwie zmiany stóp procentowych. Instrumenty posiadające opcje klienta

obejmują kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem pozostałej części kredytu, różnego typu depozyty bez oznaczonego terminu wymagalności, pozwalające deponentom wycofać swoje środki w dowolnym momencie, często bez żadnych kar. W przypadku naszego Banku niemal wszystkie rodzaje kredytów dają możliwość wcześniejszej spłaty bez dodatkowych opłat, środki na rachunkach bieżących mogą być wycofywane w dowolnym momencie bez utraty oprocentowania, natomiast wycofanie środków zgromadzonych na rachunkach terminowych łączy się z utratą wszystkich, lub znacznej części odsetek. Bank narażony jest więc na ryzyko, że przy niekorzystnej zmianie stóp procentowych klienci zaczną realizować te opcje, co wpłynie na przesunięcie terminów przeliczania oprocentowania

4. Ryzyko krzywej dochodowości – polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszonymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku. Relacje te zmieniają się kiedy kształt krzywej dochodowości dla danego rynku ulega spłaszczeniu, staje się stromy lub ulega odwróceniu, w cyklu stopy procentowej. Zmiany krzywej dochodowości mogą nasilić narażenie na ryzyko stopy procentowej poprzez wzmocnienie efektu przeliczania ryzyka bazowego. W naszym przypadku, gdzie pasywa to depozyty o oprocentowaniu zależnym od decyzji Zarządu Banku a aktywa to przeważnie instrumenty o oprocentowaniu zależnym od stóp bazowych i stóp rynku międzybankowego dotyczących raczej krótkich i zbliżonych do siebie terminów, ryzyko to nie ma istotnego znaczenia

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach nie zagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem stopy procentowej obejmujące podstawowe kierunki działań:

- a. zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów oprocentowanych w celu ograniczania ryzyka bazowego oraz ryzyka przeliczania,
- b. podejmowanie odpowiedniej polityki cenowej (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej oraz dochodowego portfela kredytowego w celu wypracowania odpowiednich marż,
- c. codzienną realizację polityki stóp procentowych w procesie sprzedaży produktów bankowych w zakresie ustalania stóp procentowych Banku.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej Bank wykorzystuje następujące metody:

- a. lukę przeliczania;
- b. metodę wyniku odsetkowego;
- c. metodę zaktualizowanej wartości ekonomicznej;
- d. analizę wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy procentowej,
- e. analizę powiązań ryzyka stopy procentowej z innymi rodzajami ryzyka testowanie warunków skrajnych wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy.

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki analizy ryzyka stopy procentowej przedstawiane są Zarządowi Banku. Raz na kwartał Rada Nadzorcza otrzymuje sprawozdanie z sytuacji Banku w zakresie ryzyka stopy procentowej.

Ekspozycje kredytowe nieobsługiwane dłużej niż 90 dni nie są brane pod uwagę przy wyliczaniu zmian dochodu na skutek zmian stóp referencyjnych. Wprowadzenie ich do analizy może stanowić podstawę wyliczania wskaźników, służących ocenie efektywności całego portfela aktywów, które zgodnie z zawartymi umowami winny generować przychody z tytułu odsetek.

E. Ryzyko kapitałowe

Ryzyko niewypłacalności (kapitałowe) to ryzyko wynikające z niezapewnienia kapitału, jak i braku możliwości osiągnięcia poziomu kapitału adekwatnego do ponoszonego przez bank ryzyka prowadzonej działalności, niezbędnego do pokrycia nieoczekiwanych strat oraz spełniającego wymogi nadzorcze umożliwiające dalsze samodzielne funkcjonowanie banku. Ocena ryzyka niewypłacalności odbywa się w ramach zarządzania adekwatnością kapitałową, w oparciu o zapisy „Instrukcji oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim”.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiąganiu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie adekwatnością kapitałową obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- a. zwiększanie wysokości funduszy własnych,
- b. zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitałów Tier I, Tier podstawowy I i TIER II,
- c. odpowiednie kształtowanie struktury bilansu Banku w celu utrzymania planowanego poziomu wymogów kapitałowych, dostosowanych do wymagań Rozporządzenia 575/2013 UE,
- d. zarządzanie ryzykiem bankowym.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego Bank jest obowiązany posiadać fundusze własne, dostosowane do rozmiaru prowadzonej działalności.

Miara dostosowania wielkości funduszy własnych do skali i poziomu ryzyka prowadzonej działalności są współczynniki kapitałowe wyliczane na podstawie art.92 Rozporządzenia UE oraz wskaźnik dźwigni finansowej.

Minimalne wymogi kapitałowe w Banku, obliczane są na podstawie Rozporządzenia UE i obejmują:

1. łączną ekspozycję na ryzyko kredytowe, wyliczana metodą standardową pomnożona przez 8%, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 1423/2013 UE;
2. wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym (o ile Bank nie pomniejsza funduszy własnych z tytułu przekroczenia limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym),
3. wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego – równy ekspozycji na ryzyko operacyjne, obliczanej metodą bazowego wskaźnika.

Dodatkowe wymogi kapitałowe w Banku obejmują ryzyka istotne dla Banku, wymienione w Dyrektywie UE tj.:

1. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności,
2. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w tym:
  - a. ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego łącznie,
  - b. ryzyka opcji klienta,
3. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka przekroczenia limitów dużych ekspozycji, zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE,
4. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego,
5. wewnętrzny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kapitałowego.

W procesie szacowania wymogów dodatkowych wykorzystywane są efekty pomiaru ryzyka, dokonywanego w oparciu o obowiązujące procedury w zakresie zarządzania tymi ryzykami.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka przyjmuje się następujące założenia:

1. kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
2. koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
3. część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;

4. poziom akceptowalnego kosztu lub utraconego przychodu Bank wyznacza w oparciu o następujące przesłanki:
  - a. wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
  - b. poziom łącznego współczynnika kapitałowego,
  - c. plany kapitałowe;
5. dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Dźwignia finansowa oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych – wielkość posiadanej przez Bank całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Całkowita kwota ekspozycji wyliczona zgodnie z art. 429 Rozporządzenia obejmuje w szczególności następujące elementy:

- a. transakcje finansowania papierów wartościowych;
- b. instrumenty pochodne;
- c. niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdym momencie bezwarunkowo anulować bez uprzedzenia;
- d. pozycje pozabilansowe związane z finansowaniem handlu o średnim/niskim ryzyku;
- e. pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu;
- f. inne pozycje pozabilansowe;
- g. pozostałe aktywa.

W Banku funkcjonuje podział realizowanych zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie ryzyka przez Bank.

F. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe – jest to ograniczanie skutków narażenia Banku oraz Klientów na nieoczekiwane zmiany kursów walut.

Cel ten jest realizowany w oparciu o poniższe cele pośrednie:

- a. Zarządzanie ryzykiem walutowym polega m.in. na zawieraniu transakcji o takiej strukturze oraz warunkach, które w najbardziej efektywny sposób zabezpieczają Bank przed potencjalnymi stratami z tytułu zmian kursów walutowych minimalizując związane z nim ryzyko.
- b. Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nie przekraczającej 2% funduszy własnych, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.
- c. Strategią Banku jest prowadzenie konserwatywnej polityki w zakresie ryzyka walutowego, tzn. kształtowanie pozycji w granicach nie wiążących się z koniecznością utrzymywania wymogu kapitałowego, zgodnie z Rozporządzenie 575/2013 UE. Należy podkreślić, że takie podejście nie ogranicza w żaden sposób rozwoju wolumenu transakcji walutowych oferowanych klientom Banku.

- d. Na rynku walutowym, Bank przykłada szczególną uwagę do rozwoju operacji z klientami i prowadzi ciągle prace nad rozszerzeniem zakresu i udoskonaleniem oferty produktów i usług. Działania swoje opiera w szczególności na uelastycznieniu oferty produktowej, pozwalającej na lepsze zaspokojenie indywidualnych potrzeb klientów adekwatnie do sytuacji rynkowej.
- e. Zgodnie z profilem biznesowym Banku oraz strukturą jego bazy klientów, szczególnie nacisk położono na dopasowywanie oferty produktowej i kanałów zawierania transakcji do potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących wymianę handlową z zagranicą.
- f. W ramach stosowanej polityki ograniczania ryzyka Bank dąży do utrzymywania maksymalnie zrównoważonej pozycji walutowej.
- g. Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej (w tym limity pozycji dla poszczególnych walut) .
- h. Wszystkie limity z zakresu ryzyka walutowego uchwała Zarząd Banku.
- i. Monitoring wykorzystania limitów w zakresie ryzyka walutowego realizowany jest przez komórkę monitorującą ryzyko, z zachowaniem niezależności oceny ryzyka od działalności, która to ryzyko generuje.
- j. Pomiar ryzyka walutowego dokonywany jest codziennie. Do wyliczenia ryzyka walutowego wyznaczane są pozycje walutowe dla poszczególnych walut oraz pozycja całkowita dla wszystkich walut łącznie, przeliczone na PLN po kursie średnim NBP.
- k. Wyliczenia pozycji dokonywane są zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego Bank zakłada, że skala działalności walutowej będzie nie znacząca, tj. udział obrotów walutowych w obrotach ogółem Banku nie przekroczy 5%.

Zakres raportów dotyczących ryzyka walutowego opisany został w Instrukcji zarządzania ryzykiem płynności, a częstotliwość przekazywania i odbiorcy raportów zawiera Instrukcja sporządzania informacji zarządczej.

III. Struktura i organizacja komórki monitorującej istotne rodzaje ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd oraz w niektórych przypadkach przez Radę Nadzorczą wewnętrzne strategie i procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli poszczególnych rodzajów ryzyka. Podstawowe zadania organów Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim określa *Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka*. Zakres kompetencji wygląda następująco:

Rada Nadzorcza:

- a. zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- b. zatwierdza procedury dotyczące procesów:
  - i. szacowania kapitału wewnętrznego;
  - ii. planowania i zarządzania kapitałowego;
- c. zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- d. zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;

- e. zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- f. sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- g. sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- h. zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- i. sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- j. ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- a. odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- b. odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- c. wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- d. wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- e. zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- f. odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- g. zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- h. zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- i. odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- j. uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- k. przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku; jednym z elementów informacji zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też komórkami organizacyjnymi Banku.

W strukturze organizacyjnej banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim wyodrębniony zostało tako Stanowisko Ryzyk bankowych, które jest odpowiedzialne za monitorowanie ryzyk uznanych za istotne. Zespół obejmuje 1 stanowisko. Stanowisko monitoruje stopień wykorzystania ustanowionych limitów, monitoruje poziom funduszy własnych oraz identyfikuje potrzeby kapitałowe, ocenia stopień pokrycia funduszami różnych rodzajów ryzyka bankowego, wskazuje na rozwiązania zmierzające do efektywnego wykorzystania funduszy własnych, analizuje ryzyko związane ze wszystkimi zidentyfikowanymi oraz niezidentyfikowanymi w działalności bankowej ryzykami, w tym przede wszystkim bada i monitoruje ryzyka uznane za istotne.

IV. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka.

Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej. System informacji zarządczej dostarcza informacji na temat:

- a. rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
- b. profilu ryzyka;
- c. stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
- d. wyników testów warunków skrajnych;
- e. skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku *Instrukcja sporządzania informacji zarządczej*; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

V. System zarządzania w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim

Zarząd Banku na dzień 31.12.2017r. obejmował 3 stanowiska, tj.

- a. Prezes Zarządu
- b. Wiceprezes Zarządu ds. handlowych
- c. Wiceprezes Zarządu – Główny księgowy

Rada Nadzorcza uwzględniając przepisy art. 30 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego oraz Wytycznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA/GL/2012/06 z 22 listopada 2012 r.) w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje oraz Statutu Banku, dokonuje oceny kwalifikacji członków Zarządu, a także Zarządu działającego jako organ kolegialny. Ocena indywidualna dokonywana jest w odniesieniu do

każdego członka Zarządu z osobna natomiast ocena kolegialna dokonywana jest w stosunku do całego składu osobowego Zarządu Banku. Celem oceny jest stwierdzenie, czy członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych, a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Ocenie podlega również Zarząd jako organ kolegialny, w celu stwierdzenia iż posiada on odpowiednie doświadczenie praktyczne do zarządzania Bankiem.

Ocena, o której mowa powyżej, składa się z jednego etapu, kończącego się podjęciem przez Radę Nadzorczą Uchwały o ocenie indywidualnej każdego członka Zarządu z osobna. Uchwały indywidualne podejmowane są w głosowaniu tajnym. Rada Nadzorcza dokonuje również oceny Zarządu jako organu kolegialnego poprzez podjęcie stosownej uchwały.

Ocena poszczególnego członka Zarządu za rok obrotowy uwidoczniła jest w sprawozdaniu Rady Nadzorczej, przedkładanym Zebraniu Przedstawicieli w części wnioskowej o udzieleniu lub nieudzieleniu absolutorium dla danego członka Zarządu. Rada Nadzorcza wnioskuje do Zebrania Przedstawicieli o przyjęcie sprawozdania Zarządu.

Osoba oceniana zobowiązana jest w trakcie pełnienia funkcji w Zarządzie do złożenia informacji w Radzie Nadzorczej, w przypadku gdy:

- a. kwalifikacje, a także wymogi dotyczące reputacji osobistej osoby ocenianej wymaganej przy pełnieniu funkcji w Zarządzie ulegną zmianie;
- b. zaistnieją fakty lub okoliczności mogące powodować wystąpienie ryzyka utraty reputacji przez Bank na skutek utraty dobrej reputacji osobistej przez członka Zarządu, mogące wywołać negatywne skutki w odbiorze wizerunku Banku przez klientów, członków, Komisję Nadzoru Finansowego, Związek Rewizyjny lub Bank Zrzeszający.

W przypadku uznania przez Radę Nadzorczą, iż braki w kwalifikacjach są mniejszej wagi, Rada Nadzorcza może zobowiązać członka Zarządu do podjęcia czynności naprawczych, przez które należy rozumieć w szczególności skierowanie na kursy zawodowe, szkolenia lub inne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych, jak również zaniechanie mogących skutkować ewentualnymi negatywnymi skutkami w odbiorze wizerunku Banku.

VI .Opis przepływu informacji na tematy ryzyk kierowanych do Zarządu

Przepływ informacji na temat poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku reguluje system informacji zarządczej. Raporty dla potrzeb Zarządu opracowywane są z częstotliwością dzienną, miesięczną, kwartalną i roczną. Raporty obejmują wszystkie ryzyka uznane za istotne, dodatkowo w cyklu rocznym dokonywany jest przegląd wszystkich ryzyk mogących wystąpić w działalności Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim. Rodzaj, zakres, częstotliwość oraz adresaci informacji zarządczej uregulowany został w *Instrukcji sporządzania informacji zarządczej*.

VII. Ujawnienia w zakresie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Celem wdrożenia „*Polityki zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim*” jest określenie zasad ustalania zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim, wspieranie prawidłowego i skutecznego

zarządzania ryzykiem i nie podejmowanie nadmiernego ryzyka w działalności Banku oraz wspieranie realizacji strategii działania i ograniczanie konfliktu interesów.

Bank Spółdzielczy w Kaliszu Pomorskim nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności. Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności na rynku bankowym przyjął, że Polityka (...) dotyczy Członków Zarządu Banku jako osób mających wpływ na profil ryzyka w Banku.

Zmienny składnik wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku stanowi dodatkowa premia roczna przyznawana na podstawie oceny efektów pracy, przy zastosowaniu następujących kryteriów oceny:

1) kryteria finansowe:

- a) zysk netto
- b) zwrot z kapitału (ROE)
- c) jakość portfela kredytowego.
- d) łączny współczynnik kapitałowy

2) kryteria jakościowe:

- a) pozytywna ocena kwalifikacji,
- b) uzyskanie absolutorium z wykonywania obowiązków za dany rok obrotowy,
- c) wyniki kontroli przeprowadzonych w Banku przez podmioty zewnętrzne, w tym audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB lub kontrole Komisji Nadzoru Finansowego, w obszarach nadzorowanych przez danego członka nadzoru.
- d) ogólna ocena przez Radę Nadzorczą realizacji zadań w planie ekonomiczno-finansowym w okresie objętym oceną,
- e) ocenie podlega stopień wykonania wskaźników w odniesieniu do strategii działania Banku w poszczególnych latach podlegających ocenie,
- f) zmienne składniki są przyznawane w przypadku gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie wskaźników realizowany jest co najmniej w 80%

Wysokość premii rocznej nie może stanowić znaczącej części wynagrodzenia członka Zarządu. Na podstawie przeprowadzonej oceny Rada Nadzorcza podejmuje decyzję w formie uchwały o przyznaniu premii rocznej i jej wysokości. Przyznana członkowi zarządu premia roczna wypłacana jest jednorazowo w formie pieniężnej w terminie 10 dni roboczych po podjęciu uchwały przez Radę Nadzorczą.

VIII. Ujawnienia w zakresie informacji o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe.

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim uwzględniając przepisy art. 30 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, Rekomendacji M Komisji Nadzoru Finansowego oraz Wytucznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA/GL/2012/06 z 22 listopada 2012 r.) w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje oraz Statutu Banku, dokonała oceny kwalifikacji członków Zarządu, a także Zarządu, działającego jako organ kolegialny. Ocena indywidualna dokonana została w odniesieniu do każdego członka Zarządu z osobna, ocenie podlegał również Zarząd jako organ kolegialny, w celu stwierdzenia, iż posiada on odpowiednie doświadczenie praktyczne do zarządzania Bankiem.

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim stwierdziła, że członkowie Zarządu Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim oraz Zarząd jako organ kolegialny dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Podobna ocena została dokonana w odniesieniu do Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim jako organu kolegialnego. Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim na podstawie Statutu Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim, oraz wytycznych w sprawie oceny kwalifikacji członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje opublikowanych w dniu 22 listopada 2012r. przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego pozytywnie oceniło kwalifikacje Członków Rady Nadzorczej oraz Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim jako organu kolegialnego.

VIII. Ujawnienia w zakresie funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Kontrola wewnętrzna sprawowana jest przez wskazanych przez Zarząd pracowników Banku sprawujących kontrolę następną i instytucjonalną. Ponadto badania audytowe wykonywane są przez audytorów wewnętrznych Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- a. zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności; wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku;
- b. zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka;
- c. ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń;
- d. zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej;
- e. kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:

- a. przeglądy, analizy i oceny sporządzane dla Zarządu i Rady Nadzorczej;
- b. sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku;
- c. badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych);
- d. sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów;
- e. weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji;
- f. analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.

Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:

- a. ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur;
- b. sprawdzanie ich przestrzegania.

Oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej dokonuje Zarząd Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim, ocena ta dokonywana jest w cyklach rocznych. Zarząd Banku monitoruje zasady i sprawność funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej na podstawie informacji uzyskanych z raportów pokontrolnych; sprawozdań cyklicznych; wydając stosowne zalecenia pokontrolne i wyznaczając terminy ich wykonania oraz zapoznając się z ustaleniami z audytu i kontroli poprzez adnotacje na raportach jak również analizując na posiedzeniach Zarządu sprawozdania z wykonania zaleceń każdego przeprowadzonego audytu oraz sprawozdania zbiorcze z przeprowadzanej kontroli wewnętrznej w Banku.

Kontrola wewnętrzna w Banku Spółdzielczym w Kaliszu Pomorskim sprawowana była w 2017r w Centrali, Oddziałach Banku i placówkach. przez: Audytora wewnętrznego; Członków Zarządu, Pracownika ds. zgodności i kontroli wewnętrznej, Dyrektorów Oddziału, oraz Administratora Bezpieczeństwa Informatycznego.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Kaliszu Pomorskim na podstawie zebranych informacji nie wniósł zastrzeżeń i ocenił system kontroli wewnętrznej, w tym efektywność działania audytu jako prawidłowy i skuteczny, wspomagający proces zarządzania Bankiem. Roczna ocena funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej została przedstawiona na posiedzeniu Rady Nadzorczej, która nie wniosła uwag do sposobu i zakresu realizowanych zadań kontrolnych i pozytywnie oceniła funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej, trybu wydawania zaleceń i stopień ich realizacji.